

การวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากรกรณีที่เกิดจาก ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ATIGA

นางจันทร์พร แจ่มเล็ก¹ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลี จตุรัส²

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่อกรมศุลกากรกรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรของกรมศุลกากร และการปฏิบัติของบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร เพื่อศึกษาระดับความเกี่ยวข้องและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่บุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 27-35 ปี มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมศุลกากรต่ำกว่า 5 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท มีตำแหน่งงานเป็นข้าราชการ ระดับชำนาญการ และมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านงานวิชาการ บุคลากรมีระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตาม ATIGA อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อ ATIGA อยู่ในระดับค่อนข้างมากและด้านผลกระทบต่อกรมศุลกากร ในด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตาม ATIGA กับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อ ATIGA มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตาม ATIGA กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความตกลง ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กัน และการเตรียมความพร้อมของบุคลากรกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ : ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

ANALYSIS OF IMPACTS ON THE CUSTOMS DEPARTMENT FROM THE CASE OF ATIGA IN THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY

Mrs. Janthon Jamlek and Assistant Professor Malee Jaturat

ABSTRACT

The purposes of this independent study were to study the impacts on the Customs Department caused by the ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA) in the part of the Customs Department's tax collection and the performance of Customs officials and to study the level of participation and the readiness of personnel with the duty to comply with ATIGA. The samples used in the study were 100 Customs officials, using questionnaires as a tool for data compilation. The statistics used in the data analysis were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Pearson's Correlation Coefficient formula.

The results of the study revealed that most of the personnel responding the questionnaires were female aged 27-35 with length of service shorter than 5 years, holding a master's degree, serving as

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

officials in the professional level with responsibilities in the technical field. The officials had worked in relationship with ATIGA at a rather high level. Their preparations for ATIGA were also at a rather high level while their relationship with the impacts on customs collection and personnel as a result of ATIGA was at the highest level.

The hypothesis testing revealed that the positive relationship between ATIGA compliances and personnel preparations for ATIGA had statistical significance at the level of 0.05. However, there was no relationship between work compliances with ATIGA and impacts from ATIGA enforcement. No relationship was also found between preparations of personnel and impacts from ATIGA enforcement.

Keywords: ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA)

บทนำ (Introduction)

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า การควบคุมทางศุลกากรเพื่อปกป้องสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม จัดเก็บภาษีอากรจากการนำสินค้าเข้า และการให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากรเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน

การดำเนินการของกรมศุลกากรภายใต้การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่กำหนดให้เปิดกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อัตราภาษีของกรมศุลกากร จะเป็นศูนย์ทั้งหมด กรมศุลกากรได้มีมาตรการรองรับโดยได้มีคำสั่งที่ 71/2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเตรียมการรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้การเตรียมการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความรอบคอบ รัดกุม และเป็นประโยชน์สูงสุด มาตรการที่กรมศุลกากร ต้องดำเนินการและพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อตกลง หรือข้อผูกพันต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ มีมาตรการที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ ยกเลิกภาษีศุลกากรและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายในปี 2553 ดังนี้

1. ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกำหนดอัตราอากรรวมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

2. ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน เป็นความตกลงที่ครอบคลุมประเด็นทางการค้าทุกเรื่อง โดยอิงจากร่างความตกลงทางการค้าที่อาเซียนจัดทำร่วมกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ ทั้งนี้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน จะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น การลดภาษี มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี การอำนวยความสะดวกทางการค้า กระบวนการศุลกากร มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการเทคนิคที่เป็นอุปสรรคทางการค้า เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน กรมศุลกากร ได้ดำเนินการออกประกาศ กรมศุลกากร ที่ 55/2553 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับของที่มีถิ่นกำเนิดจากอาเซียน ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 รวมถึงเอกสารแนบที่เกี่ยวข้องตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับของที่มีถิ่นกำเนิดจากอาเซียน ลงวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2553

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การออกกฎหมายเพื่อให้สัตยาบันให้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2553 จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดเก็บภาษีของกรมศุลกากร รวมถึงผลกระทบที่จะมีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดกรมศุลกากรจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร ที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรของกรมศุลกากร
2. เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร ที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร
3. เพื่อศึกษาระดับความเกี่ยวข้องและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบข้อมูลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของกรมศุลกากร
2. ทราบข้อมูลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบที่มีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร
3. ทราบระดับความสัมพันธ์ของผลกระทบ ที่มีต่อบุคลากร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร กับการปฏิบัติงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร สังกัดกรมศุลกากร เพื่อรองรับความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน
4. ให้ผู้สนใจได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลอ้างอิง หรือเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา : เพื่อศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการจัดเก็บภาษีอากรของกรมศุลกากร และผลกระทบที่มีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร ที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

ขอบเขตด้านประชากร : การศึกษาครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่สังกัดกรมศุลกากร

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรสังกัดกรมศุลกากร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ต่อกรมศุลกากร ในด้านการจัดเก็บภาษี และในด้านบุคลากร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมความพร้อมของบุคลากรกับผลกระทบด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ทั้งหมด จะทำการผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์และจะนำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดมาประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. ในการบันทึก ข้อมูล แบบสอบถามลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีหลักเกณฑ์ การให้คะแนนระดับความเห็น ในแบบสอบถามส่วนที่ 2, 3, และ 4 แบบสอบถามใช้มาตรวัดแบบ Semantic Differential Scale คือมาตรวัดทัศนคติของออสกู๊ด (Osgood Scale, 1957) ซึ่งมีชื่อเรียกอีกหนึ่งอย่างว่า มาตรวัดโดยอาศัยการจำแนกความหมายของคำซึ่งมีการให้คะแนนเป็นระดับความเห็น 7 ระดับ
3. ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ใช้ในการอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นค่าสถิติที่ใช้ในการบรรยาย
4. ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษา จะใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) คือการหาค่าสถิติเพื่อใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล (Results and Discussion)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ แสดงจำนวนความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 และเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

มีอายุอยู่ระหว่าง 27 - 35 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.00 รองลงมาคือ อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 36 - 44 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และอายุ 18 - 26 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมศุลกากรต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมาคือมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมศุลกากร 5 - 10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมศุลกากร 15 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 และมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมศุลกากร 11 - 15 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

มีการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 รองลงมาคือมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และมีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ตามลำดับ

มีตำแหน่งงานข้าราชการ ระดับชำนาญการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคือ มีตำแหน่งข้าราชการ ระดับทั่วไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีตำแหน่งงานข้าราชการ สูงกว่าระดับชำนาญการขึ้นไป มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และมีตำแหน่งลูกจ้างประจำ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

มีหน้าที่รับผิดชอบในสำนักงานวิชาการ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีหน้าที่ความรับผิดชอบในสำนักงานปฏิบัติงาน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และมีหน้าที่ความรับผิดชอบในสำนักงานบริหาร จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับสูงสุดคือมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.01 รองลงมาคือความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วน

ของการอำนวยความสะดวกทางการค้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของ ASEAN single Window มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการลดอัตราภาษีนำเข้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของแหล่งข้อมูลทางการค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตาม ความตกลง ATIGA ในส่วนของมาตรการอุปสรรคต่อเทคนิคทางการค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี มาตรฐานสินค้า มีความคิดเห็น อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตาม ATIGA ในส่วนของกระบวนการระงับข้อพิพาทของอาเซียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการเยียวยา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 และมีระดับความคิดเห็นต่ำสุด ตามข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการสุขอนามัย-สุขอนามัยพืชมีระดับการรู้จักอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ที่เกี่ยวข้องกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ROO ทำให้กฎเกณฑ์ในการตัดสินหรือพิสูจน์ว่าสินค้านั้นมีสัญญาณกำเนิดในประเทศใดชัดเจนยิ่งขึ้น อยู่ในระดับค่อนข้าง มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.23 รองลงมาคือการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของ ASEAN single Window ที่เกี่ยวข้องกับ ASEAN Single Window การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านศุลกากรช่องทางเดียว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 การเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการลดอัตราภาษีนำเข้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้าง มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 การเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการอำนวยความสะดวกทางการค้า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Trade Facilitation การอำนวยความสะดวกทางการค้า ทำแผนดำเนินการ (Work Program on Trade Facilitation) การใช้มาตรการ ตอบโต้ การทุ่มตลาดและต่อต้านการอุดหนุน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการอุปสรรคต่อเทคนิคทางการค้า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้า อิงข้อบท Standard ภายใต้ WTO ส่งเสริมการปรับประสานมาตรฐาน/การใช้มาตรฐานสากลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการทำงานตามความ ATIGA ในส่วนของการค้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลทางการค้า Trade Repository การแจ้งและให้จัดตั้งกลไกกำกับดูแลการดำเนินการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 การเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีมาตรฐานสินค้า ยกเลิก NTBs ยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 การเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความ ATIGA ในส่วนของการเยียวยา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Trade Remedy Measures กฎเกณฑ์การใช้ Safeguard ซึ่งกันและกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 การเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความ ATIGA ในส่วนของการระงับข้อพิพาทของอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการระงับข้อพิพาทของอาเซียนจัดตั้งกลไกกำกับดูแลการดำเนินการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 และมีระดับความคิดเห็นต่ำสุดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมกับการทำงานตามความ ATIGA ในส่วนของการสุขอนามัย-สุขอนามัยพืช ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยสุขอนามัยพืช SPS อิงความตกลง SPS ภายใต้ WTO ตั้งคณะกรรมการ SPS อาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อกรมศุลกากรกรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ในภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับสูงสุด คือการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.85 รองลงมาคือการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของ ASEAN

single Window จะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.91 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของแหล่งข้อมูลทางการค้าจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.69 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการลดอัตราภาษีนำเข้าจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.67 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการมาตรการอุปสรรคต่อเทคนิคทางการค้าจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.36 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.32 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี มาตรฐานสินค้าจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 การทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการระงับข้อพิพาทของอาเซียน จะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 การทำงานตาม ATIGA ในส่วนของการเยียวยา จะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 และมีความคิดเห็นในระดับต่ำสุด คือการทำงานตามความตกลง ATIGA ในส่วนของการสุขนามัย-สุขนามัยพืชจะมีผลกระทบต่อกรมศุลกากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1 ระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรตามความตกลง ATIGA ในภาพรวมพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 มีระดับความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.744 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเกี่ยวข้องกันมาก

สมมติฐานที่ 2 ระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีและบุคลากรที่เกิดขึ้นจากความตกลง ATIGA

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA กับผลกระทบต่อกรมศุลกากร ในด้านการจัดเก็บภาษี และบุคลากร กรณีที่เกิดจากความตกลง ATIGA ในภาพรวมพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.609 มีระดับความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.052 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อกรมศุลกากร ในด้านการจัดเก็บภาษีอากรและด้านบุคลากร กรณีที่เกิดจากความตกลง ATIGA และมีความเกี่ยวข้องกันน้อย

สมมติฐานที่ 3 ระดับความเกี่ยวข้องของการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความตกลงต่อความตกลง ATIGA

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA กับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร กรณีที่เกิดจากความตกลง ATIGA ในภาพรวมพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.754 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าระดับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลง ATIGA และมีความเกี่ยวข้องกันน้อย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ระดับการรับรู้ของบุคลากรสังกัดกรมศุลกากร ด้านระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากรมศุลกากร ควรให้ความสำคัญกับการทำงานตามความตกลง ในส่วนของการสุขนามัย-สุขนามัยพืช ในส่วนของการเยียวยา และในส่วนของกระบวนการระงับข้อพิพาทของอาเซียน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากรมศุลกากรควรให้ความรู้ความเข้าใจในส่วนของมาตรการอุปสรรคต่อเทคนิคทางการค้า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าอิงข้อบทมาตรฐาน ภายใต้องค์การการค้าโลก ส่งเสริมการปรับประสานมาตรฐาน/การใช้มาตรฐานสากล และการเยียวยาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการเยียวยาทางการค้า เกณฑ์การใช้ การป้องกันซึ่งกันและกัน รวมถึงกระบวนการในการระงับข้อพิพาทของอาเซียนจัดตั้งกลไกกำกับดูแลการดำเนินการ ให้กับบุคลากรในการสร้างความรู้

ความเข้าใจที่ชัดเจน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประชาคมอาเซียนและด้านผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าอาเซียนมีผลกระทบมาก แต่ทั้งนี้ก็ควรมีการหาแนวทางป้องกันมิให้เกิดผลกระทบมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553) ได้สรุปถึงการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 อาจส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อประเทศไทย ขึ้นอยู่กับการเตรียมความพร้อมของทุกส่วนภาคงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนภาครัฐบาลที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งเตรียมมาตรการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และผู้ประกอบการในภาคเอกชนที่คงต้องเร่งปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง เพื่อลดผลกระทบที่เกิดกับบุคลากรและกรมศุลกากร

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องการทำงานตามความตกลง ATIGA กับการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ของกรมศุลกากร จากการศึกษา พบว่าระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA กับการเตรียมความพร้อมของบุคลากร มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากบุคลากรมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทั้งนี้ผู้บริหารของกรมศุลกากรจะต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต้องมีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำงานตามความตกลง ATIGA ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และบุคลากรควรให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเข้ารับการจัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการทำงานตามความตกลง ATIGA

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA กับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีอากร และด้านบุคลากร ที่เกิดขึ้นจากความตกลง ATIGA จากการศึกษาพบว่า ระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA กับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีอากร และด้านบุคลากร ที่เกิดขึ้นจากความตกลง ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจาก บุคลากรมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันทำให้มีระดับความคิดเห็นต่อความตกลง ATIGA ที่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA กับการวิเคราะห์ผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีอากร และด้านบุคลากร ที่เกิดขึ้นจากความตกลง ATIGA จากการศึกษาพบว่า การเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA กับผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษี และด้านบุคลากร ที่เกิดขึ้นจากความตกลงของ ATIGA ไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจาก บุคลากรมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันทำให้มีระดับความคิดเห็นต่อความตกลง ATIGA ที่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

ในครั้งต่อไป ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะบางประการที่พอจะเป็นแนวทางได้ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระงานของกรมศุลกากรเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการในการดำเนินงานให้มีความลงตัวและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติเพื่อลดปัญหาและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีให้กับบุคลากรถือปฏิบัติต่อไป

2. ควรมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดกับผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศุลกากรนอกเหนือจากบุคลากร เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ หรือเป็นการลดผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อองค์กร

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็น และการรับรู้พฤติกรรมบุคลากรในสังกัดกรมศุลกากร เพื่อการเตรียมความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อหาช่องทางในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากร และหาแนวทางสร้างความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

บทสรุป (Conclusion)

ผลการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกรมศุลกากร กรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ระดับการรับรู้ของบุคลากรสังกัดกรมศุลกากร ด้านระดับความเกี่ยวข้องกับการทำงานตามความตกลง ATIGA พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรต่อความตกลง ATIGA พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าบุคลากรของกรมศุลกากรยังไม่ได้ให้ความสำคัญของการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนเท่าที่ควร

แต่ในระดับการรับรู้ของบุคลากรสังกัดกรมศุลกากร ด้านผลกระทบต่อกรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากรกรณีที่เกิดจากความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน พบว่าบุคลากรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรของกรมศุลกากรให้ความสำคัญต่อการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีและด้านบุคลากร แต่ไม่ให้ความสำคัญกับระดับความเกี่ยวข้อง และการเตรียมความพร้อมต่อการทำงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจาก บุคลากรยังไม่เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการปฏิบัติงานตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ที่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร แต่เห็นว่า หากมีการลดการจัดเก็บภาษีก็ต้องมีผลกระทบต่อกรมศุลกากรอย่างแน่นอน เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเป็นหน้าที่หลักของกรมศุลกากร

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. **เขตการค้าเสรี (FTA)**. กรุงเทพฯ.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2550. **ก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community)**. กรุงเทพฯ.

ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ธิดารัตน์ โชคสุชาติ. 2553. **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

